

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-02-17
Besvaras senast
2026-02-25 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:518 Stöd till aktörer som verkar för ökad yttrandefrihet i Iran

Sveriges regering har fattat ett välkommet och principiellt viktigt beslut genom att avsätta 10 miljoner kronor i stöd till aktörer som arbetar för ökad yttrandefrihet i Iran. Beslutet, som offentliggjordes den 7 februari 2026, riktar sig till människorättsförsvarare, demokratiförespråkare och andra civila krafter som modigt verkar för mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar i ett land där regimen systematiskt undertrycker fri åsiktsbildning, mötesfrihet och grundläggande fri- och rättigheter.

Den iranska befolkningen har mot alla odds fortsatt att visa en enastående beslutsamhet i sin kamp mot teokratiskt förtryck, trots brutala repressalier, statssanktionerade mord och massakrer, massarresteringar, tortyr och avrättningar. Att Sverige nu konkret bidrar med medel för att stärka säkerheten och handlingsutrymmet för fredliga demokratikämpar är ett tydligt och moraliskt ställningstagande. Det signalerar att Sverige inte bara fördömer regimen övergrepp i ord utan också agerar i handling för att stödja dem som riskerar livet för en friare framtid.

Genom att rikta resurserna till oberoende röster och organisationer som arbetar för ökad transparens, dokumentation av brott mot mänskliga rättigheter och stöd till utsatta individer bidrar Sverige till att hålla hoppet vid liv bland miljoner iranier som längtar efter ett fritt, demokratiskt och sekulärt samhälle.

Samtidigt är det av avgörande vikt att implementeringen av stödet sker med största möjliga noggrannhet och transparens i urvalsprocessen. Det är mycket viktigt att medlen inte når fel grupperingar, såsom exempelvis Folkets mujahedin (MEK/PMOI), en organisation som saknar brett folkligt stöd i Iran, har en kontroversiell historia och som med rätta ofta betraktas som odemokratisk och sekteristisk. Många röster i det iranska civilsamhället och bland exiliranier har uttryckt oro över att just sådana aktörer riskerar att gynnas av otydliga eller bristfälliga granskningsrutiner.

Denna oro är befogad, inte minst med tanke på vilka som bjöds in till Utrikesdepartementet för några veckor sedan. Vid det mötet deltog individer som öppet försvarat eller haft kopplingar till MEK – en inbjudan som väckte frågor om urvalsprocessen och vilka signaler den sänder till bredare grupper av iranier som flyr förtryck och söker genuin demokratisk förändring. För att stödet ska behålla sin legitimitet och trovärdighet krävs en rigorös bedömning

av mottagarna och en tydlig policy som utesluter organisationer eller individer med antidemokratiska agendor, extrem ideologi eller historia av våld.

Sveriges stöd till Irans demokratiörelse är ett steg i rätt riktning, ett moraliskt och strategiskt riktigt beslut som förtjänar uppskattning. Det krävs dock rätt riktning och en strikt kontroll över vilka som får ta emot stödet för att få en verklig och positiv skillnad för de modiga krafter som kämpar inifrån Iran. Särskilt då stödet betalas ut via Sida finns befogad oro för bristande omdöme eller noggrannhet.

Mot bakgrund av ovanstående önskas bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa svara på följande fråga:

Hur säkerställer ministern att inte fel aktörer får ta del av det nämnda stödet, och finns det några specifika krav på dem som tar del av stödet?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren